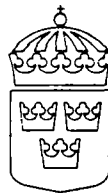

Regeringens proposition

1985/86:136

om fortsatt giltighet av lagen (1980:12) om
förtroendenämnder inom hälso- och sjukvår-
den

Prop.
1985/86:136

Regeringen föreslår riksdagen att anta det förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 6 mars 1986.

På regeringens vägnar

Thage G Peterson

Sten Wickbom

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en förlängning av lagen (1980:12) om förtroendenämnder inom hälso- och sjukvården. Lagen som gäller till utgången av juni 1986 föreslås fortsätta att gälla tills vidare i avvaktan på ett slutligt ställningstagande i frågan om en framtida förtroendenämndsverksamhet.

Lag om fortsatt giltighet av lagen (1980:12) om förtroende-
nämnder inom hälso- och sjukvården

Härigenom föreskrivs att lagen (1980:12) om förtroendenämnder inom hälso- och sjukvården, som gäller till utgången av juni 1986¹, skall fortsätta att gälla tills vidare.

¹ Lagen senast förlängd 1985:561.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 6 mars 1986

Närvarande: statsrådet Peterson, ordförande, och statsråden Bodström, R. Carlsson, Hellström, Wickbom, Johansson

Föredragande: statsrådet Wickbom

Proposition om fortsatt giltighet av lagen (1980:12) om förtroendenämnder inom hälso- och sjukvården

1 Bakgrund

Den 1 juli 1980 inleddes en femårig försöksverksamhet med förtroendenämnder inom hälso- och sjukvården. Enligt lagen (1980:12) om förtroendenämnder inom hälso- och sjukvården skall det inom varje landstingskommun och kommun som inte tillhör landstingskommun finnas en eller flera förtroendenämnder. Nämnderna skall främja kontakterna mellan patienter och hälso- och sjukvårdspersonal och förmedla den hjälp till patienterna som förhållandena påkallar. Sjukvårdshuvudmannen får tillsätta en särskild förtroendenämnd eller uppdra åt någon annan nämnd att vara förtroendenämnd. När det finns flera förtroendenämnder skall varje nämnd fullgöra förtroendenämndsuppgifter för en viss del av landstingskommunen eller kommunen eller för en viss vårdinrättning. I fråga om de särskilda förtroendenämnderna gäller bestämmelserna i 3 kap. 2–12 §§ kommunallagen (1977:179) om val, valbarhet och beslutsförhet m. m. i tillämpliga delar.

Lagen om förtroendenämnder inom hälso- och sjukvården tillkom mot bakgrund av de önskemål som under flera år framförts i olika sammanhang – bl. a. genom motioner i riksdagen – på insatser från samhällets sida för att framför allt förbättra möjligheterna till kontakt och information mellan patienterna å den ena sidan samt sjukvårdshuvudmännen och de anställda inom hälso- och sjukvården å den andra sidan.

Socialutskottet uttalade vid sin behandling av frågan om lagreglerade förtroendenämnder (prop. 1978/79:220, SoU 1979/80:16) att verksamheten borde få karaktär av försöksverksamhet, att den borde pågå i fem år och att den borde utvärderas innan man tog slutlig ställning till hur den borde utformas på längre sikt. Riksdagen ställde sig bakom utskottets uttalande (rskr. 1979/80:130).

Lagen trädde i kraft den 1 juli 1980 med en giltighetstid till utgången av juni 1985. Giltighetstiden har därefter förlängts med ett år till utgången av juni 1986 (prop. 1984/85:181, SoU 28, rskr. 400, SFS 1985:561).

Jag tar nu upp frågan om en ytterligare förlängning av försöksverksamheten med förtroendenämnder.

2 Förlängning tills vidare av försöksverksamheten med förtroendenämnder

Prop. 1985/86:136

Mitt förslag: Lagen (1980:12) om förtroendenämnder inom hälso- och sjukvården skall fortsätta att gälla tills vidare i avvaktan på ett slutligt ställningstagande i frågan om en framtida förtroendenämndsverksamhet.

Skälen för mitt förslag: En arbetsgrupp inom socialdepartementet har utvärderat försöksverksamheten med förtroendenämnder. Arbetsgruppen avlämnade i september 1984 rapporten (Ds S 1984:16). Förtroendenämnder inom hälso- och sjukvården. I rapporten föreslås bl. a. att verksamheten med förtroendenämnder skall bestå även sedan försöksperioden har upphört och att sjukvårdshuvudmännen i fortsättningen skall vara skyldiga enligt lag att inrätta en eller flera särskilda förtroendenämnder. Förtroendenämndernas verksamhet bör enligt arbetsgruppen utvidgas till att omfatta även folktandvården.

Jag anser att förtroendenämnderna fyller en viktig funktion inom hälso- och sjukvården genom att främja kontakterna mellan patienterna och personalen och genom att svara för information och hjälp i patientärenden när det behövs. Nämnderna utgör ett viktigt komplement till landstingens hälso- och sjukvård, socialstyrelsen samt hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd.

Socialberedningen (S 1980:07) har i betänkandet (SOU 1984:64) Psykiatrin, tvånget och rättssäkerheten lagt fram förslag om en ny psykiatrisk tvångslagstiftning. I betänkandet har beredningen föreslagit att särskilda insynsnämnder skall inrättas för den psykiatriska tvångsvården vilka skall ha till huvudsaklig uppgift att följa tvångsvården, utse stödpersoner och sköta viss rapportering till socialstyrelsen. Beredningen ansåg emellertid att förtroendenämnderna inte är lämpliga att även vara insynsnämnder med hänsyn till den nära kopplingen till hälso- och sjukvården. Frågan om förtroendenämnderna behövs jämsides med insynsnämnderna borde enligt beredningen övervägas i samband med att försöksverksamheten med förtroendenämnder upphör. I ett särskilt yttrande till betänkandet har förordats att förtroendenämnderna får till uppgift att också vara insynsnämnder. Socialberedningens betänkande har remissbehandlats och ärendet bereds f. n. inom regeringskansliet.

Rapporten Förtroendenämnder inom hälso- och sjukvården har remissbehandlats. I några remissyttranden har förordats att frågan huruvida förtroendenämnder och insynsnämnder skall kopplas samman bör beredas vidare. I propositionen 1984/85:181 om utvecklingslinjer för hälso- och sjukvården, m. m. instämde jag i detta och förordade att förslaget om den framtida verksamheten med förtroendenämnder och förslaget om insynsnämnder inom den psykiatriska tvångsvården skulle beredas i ett sammanhang. Med hänsyn till att ett ställningstagande till socialberedningens förslag inte kunde ske i sådan tid att ett förslag kunde föreläggas riksdagen under våren 1985, föreslog jag att försöksverksamheten med förtroendenämnder skulle förlängas med ett år till utgången av juni 1986. Riksdagen beslutade i enlighet härmed (SoU 1984/85:28, rskr. 400).

En proposition med anledning av socialberedningens betänkande beräknas kunna föreläggas riksdagen tidigast under hösten 1986. Mot bakgrund av de förberedelser som kommer att behövas efter ett riksdagsbeslut om en ny lagstiftning om psykiatrisk tvångsvård kan en sådan lagstiftning troligen inte träda i kraft före den 1 januari 1988. Med anledning av detta och med hänvisning till vad jag har anfört i det föregående anser jag att det är lämpligt med en ytterligare förlängning av försöksverksamheten med förtroendenämnder. Jag föreslår att lagen om förtroendenämnder inom hälso- och sjukvården skall fortsätta att gälla tills vidare i avvaktan på ett samlat ställningstagande till socialberedningens förslag om insynsnämnder och till verksamheten med förtroendenämnder.

3 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att anta ett inom socialdepartementet upprättat förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen (1980:12) om förtroendenämnder inom hälso- och sjukvården.

4 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta det förslag som föredraganden har lagt fram.

